

Studiedag *Waar gaat het heen?* Belangrijke ontwikkelingen rond taal in het mbo

Vrijdag 18 september 2026 in De Eenhoorn, Amersfoort

Het idee is om het schooljaar gezamenlijk af te trappen met veel uitwisseling en discussie over **de actuele (landelijke) ontwikkelingen** die van invloed (kunnen) zijn op de inhoud van de lessen Nederlands, de positie van taalontwikkeling in de beroepsopleiding en daaruit voortvloeiend de opdracht/uitdagingen voor de docenten Nederlands.

Elke **lezing** wordt gevolgd door een praktische **uitwisseling** aan de hand van **concrete vraagstukken** die de presentaties van de actuele ontwikkelingen hebben opgeroepen.

De aanmelding start 17 augustus 2026 en loopt tot 11 september 2026. Leden ontvangen een uitnodiging via de mail.

Kosten voor deelname:

- Leden van de Mbo Taalacademie: gratis
- Niet-leden: € 175

Programma

9.30	Inloop met koffie
9.45 - 10.00	Actuele ontwikkelingen. Opening door dagvoorzitter Anja Valk, ITTA
10.00 - 10.30	Waar gaat het heen met de Nederlandse taal? Wat je later wordt, wordt bepaald door taal. En taal heeft uiteraard een geschiedenis. Speciaal voor deze studiedag gaat Eveline van Rijswijk op zoek naar opvallende taal over het middelbaar beroepsonderwijs en de beroepspraktijk en bespreekt de herkomst van die taal. Want, om te weten waar 't heen gaat, moet je ook weten waar je vandaan komt! Eveline van Rijswijk, Taalcolum
10.30 - 10.45	Zaalwissel
10.45 - 11.15	Keuze uit:
Voor iedere jonge vluchteling een plek in het mbo Hoe kunnen we het mbo-onderwijs zo inrichten dat het op alle opleidingsniveaus beter aansluit bij de behoefte en het potentieel van jongeren met een vluchtachtergrond? Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF vertelt hoe ze samen met de MBO Raad en partners uit het werkveld betere kansen willen creëren voor jongeren met een vluchtachtergrond om op een passend niveau een mbo-diploma te behalen. Monique van der Zijde, Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF, Cleo Dieteren, MBO Raad, Johanna Eisinger, ITTA Van taaleis naar onderwijspraktijk: De bruikbaarheid van de nieuwe taaleisen in het mbo De kern van het advies over nieuwe taaleisen voor het mbo is een functionele en inclusieve benadering waarin taalvaardigheid centraal staat en wordt toegepast in betekenisvolle situaties. In deze lezing neemt Marlies Elderenbosch je mee in de belangrijkste inzichten uit de bruikbaarheidstoets, waarin docenten Nederlands uit het mbo en de volwasseneneducatie onderzochten in hoeverre de nieuwe taaleisen daadwerkelijk uitvoerbaar en bruikbaar zijn. Marlies Elderenbosch, CINOP-ECBO	
11.15 - 11.45	Uitwisseling
11.45 - 12.00	Zaalwissel (met iets lekkers)

12.00 - 12.30 Keuze uit:

PRO Taal - Eerlijk en passend beoordelen van (meertalige) beroepstaalvaardigheid

Hoe zorgen we voor eerlijkere beoordeling van taal in het mbo, waarin álle studenten tot hun recht komen? In deze interactieve sessie maak je kennis met PRO-TAAL, een nieuw praktijkgericht onderzoeksproject dat werkt aan toekomstbestendige en inclusieve beoordeling van (meertalige) beroepstaalvaardigheid.
Cindy Kuiper, Lectoraat Meertaligheid & Onderwijs, Hogeschool Utrecht

Interventies die ervaren effectief bijdragen aan de taalontwikkeling van studenten

Het practoraat Taalondersteuning Nederlandse Taal doet onderzoek naar interventies die door studenten en docenten worden ervaren als effectief. Wat zijn de succesfactoren en wat is daarvan bruikbaar voor andere onderwijsinstellingen? Deelnemers bespreken de situatie op hun eigen ROC en wat zij kunnen meenemen uit de gepresenteerde interventies.
Rita Spithoff, Practor Taalondersteuning Nederlandse Taal (TNT), ROC Mondriaan

12.30 - 13.00 Uitwisseling

13.00 - 13.45 Lunch

13.45 - 14.15 Keuze uit:

Verborgen kennisbronnen van (meertalige) studenten in beeld

Meertalige studenten hebben vaak al veel kennis en ervaringen opgedaan, die vaak onbekend en daarmee onbenut blijven in de opleiding. In deze sessie delen we eerste inzichten uit het project 'Verborgen kennisbronnen benutten in internationale schakelklassen en entreeopleidingen' van de HU, HvA, Vonk en Talland College. Samen zoeken we naar manieren om de rijke kennis en ervaringen die studenten in het mbo meebrengen in beeld te krijgen en beter te benutten om het welzijn en leren van studenten te ondersteunen.

Jantje Timmerman, Lectoraat Meertaligheid & Onderwijs, Hogeschool Utrecht

Genregericht werken aan lezen en schrijven in het mbo.

Hoe combineer je vakmanschap met sterke taalvaardigheid? In deze sessie maak je kennis met het project *Genregericht werken in het mbo*, dat in juni 2026 is gestart bij ROC Nijmegen. Binnen dit project wordt op basis van genredidactiek gewerkt aan taalontwikkeling in de beroepscontext. Studenten leren lezen, schrijven, spreken en luisteren aan de hand van beroepsgerichte genres die zij ook in hun toekomstige beroep tegenkomen.

Priscilla van Wijk en Irene Wolf-Engels, Roc Nijmegen

14.15 – 14.45 Uitwisseling

14.45 - 15.00 Zaalwissel

15.00 - 15.30 Het kleurenpalet van het Nederlands

Taalvaardig zijn betekent in onze samenleving méér dan alleen maar 'correct' kunnen schrijven. Nederlands is meer dan alleen een zaak van goed of fout. Er zijn veel meer soorten van taal – er is niet alleen maar Standaardnederlands, maar ook Hiphopnederlands, Tiktoknederlands, Straatnederlands, Lekkerthuisnederlands en nog veel meer. Aandacht aan dat hele palet geeft niet alleen kleur aan de les, maar ook in de beroepspraktijk komen veel studenten allerlei kleuren tegen.
Marc van Oostendorp, Hoogleraar Moderne Talen en Culturen, Radboud Universiteit.

15.30 Borrel

Waar gaat het heen met de Nederlandse taal?

Sommige beroepen zijn al zo oud als de weg naar Rome (allround stratenmaker).

Andere beroepen lijken in de jaren vijftig bedacht achter een bruin bureau, zoals 'vakbekwaam medewerker' (waarom hebben we er daar niet meer van in politiek Den Haag?). Weer andere beroepen schijn je als vrouw niet te kunnen (balkman, betontimmerman, interieurvakman). En bij een aantal beroepen zit er geen woord Frans bij (hair-and make-up artist). Of Nederlands (boulanger).

Wat je later wordt, wordt bepaald door taal. En taal heeft uiteraard een geschiedenis.

Speciaal voor deze studiedag stelt Eveline van Rijswijk (spreker, presentator, theatermaker, historicus en taalcolumnist - een hoop benamingen voor eigenlijk maar één beroep) een audiovisuele taalcolumn samen.

Ze gaat daarvoor op zoek naar opvallende taal over het middelbaar beroepsonderwijs en de beroepspraktijk en bespreekt de herkomst van die taal. Want, om te weten waar 't heen gaat, moet je ook weten waar je vandaan komt!

Eveline van Rijswijk

Eveline van Rijswijk is presentator, dagvoorzitter, spreker, theatermaker/cabaretier, columnist, wetenschapscommunicator, politicoloog en historicus.

Ze schrijft tweewekelijks een column voor Trouw over Duurzaamheid en heeft een column over taal (Taalteam) bij het programma Spraakmakers op NPORadio1.

Ronde 1 (10.45 - 11.15)

Keuze uit:

Voor iedere jonge vluchteling een plek in het mbo

Alle jongeren in Nederland moeten onderwijs kunnen volgen. Ook voor jongeren (t/m 27 jaar) met een vluchtachtergrond moet onderwijs de norm zijn: zo snel mogelijk, op maat en toekomstgericht. Op alle mbo-niveaus; gericht op een diploma en/of werk. Nu ondervinden deze jongeren tal van problemen bij de instroom in een passende mbo-opleiding. En ervaren zij belemmeringen bij het succesvol doorlopen van het mbo op een niveau dat aansluit bij hun potentieel. Voor sommige jongeren ligt het mbo zelfs ver buiten bereik, vanwege taalniveau of het inburgeringstraject dat zij volgen. Zij vinden daardoor geen duurzame aansluiting op de arbeidsmarkt. Dit vraagt om een ketenbrede doorbraak. Hoe realiseren we een landelijke samenhangende leerroute voor deze jongeren via het mbo, met ruimte voor taal, combineren van werken en leren en een passend diploma of erkenning van leeropbrengsten? Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF heeft in samenwerking met de MBO Raad en partners uit het brede werkveld een Actieagenda ontwikkeld. In deze sessie delen we de aanleiding en analyse van de knelpunten alsook de actieagenda voor verbeteringen. Na de presentatie wisselen deelnemers eigen praktijkervaringen uit en bespreken zij welke volgende stap zij zelf kunnen zetten om hun opleiding/school toegankelijker te maken voor jongeren met een vluchtachtergrond.

Monique van der Zijde, UAF, Cleo Dieteren, MBO Raad, Johanna Eisinger, ITTA

Monique van der Zijde is manager Strategie en Impact bij Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF en in die rol geeft zij onder andere richting aan het vraagstuk rond jongeren met een vluchtachtergrond en hun toegang tot vervolgonderwijs. Eerder werkte zij bij Stichting Nuffic aan internationalisering van het onderwijs. Onderwijs en ontwikkeling als sleutel voor een betere wereld is in haar werk een rode draad. Als Bestuurskundige kijkt ze ook altijd naar het publieke stelsel en hoe gezamenlijk kan worden gezorgd dat het systeem werkt voor (jonge) mensen in plaats van andersom, zodat iedereen de kansen krijgt om diens talent te laten bloeien.

Cleo Dieteren is beleidsadviseur bij de MBO Raad.

De uitgebreidere bio van Cleo volgt nog.

Johanna Eisinger is adviseur binnen het cluster mbo van het ITTA. Zij houdt zich bezig met NT2-didactiek in het mbo, taalbewust beroepsonderwijs, toetsontwikkeling, examinering en onderzoek. Dankzij haar ruime ervaring als docent NT2 en moderne vreemde talen in het hoger beroepsonderwijs en haar expertise in curriculum- en toetsbeleid, brengt zij een brede blik mee. Vanuit haar meertalige achtergrond en ervaring zet ze haar kennis in om taal en leren in het mbo praktisch en effectief te ondersteunen. Bijvoorbeeld door coaching en professionalisering van docenten.

Van taaleis naar onderwijspraktijk: De bruikbaarheid van de nieuwe taaleisen in het mbo

Afgelopen jaar presenteerde een expertgroep haar advies over nieuwe taaleisen voor het mbo. De kern daarvan is helder en ambitieus: een functionele en inclusieve benadering waarin taalvaardigheid centraal staat en wordt toegepast in betekenisvolle situaties. Daarbij geldt ook: niet alleen de docent Nederlands, maar álle onderwijsprofessionals spelen een rol in de taalontwikkeling van mbo-studenten.

Het advies werd positief ontvangen, maar riep ook nieuwe vragen op: hoe werkt dit in de praktijk? Wat vraagt dit concreet van docenten en teams? In deze lezing neemt Marlies Elderenbosch je mee in de belangrijkste inzichten uit de bruikbaarheidstoets, waarin docenten Nederlands uit het mbo en de volwasseneneducatie onderzochten in hoeverre de nieuwe taaleisen daadwerkelijk uitvoerbaar en bruikbaar zijn.

Tijdens de lezing wordt stilgestaan bij de aansluiting op de huidige onderwijspraktijk en worden kansen en aandachtspunten toegelicht. Zo wordt onder meer gekeken naar de samenhang tussen taaldomeinen, de verbinding met het beroepsonderwijs en de impact op samenwerking tussen docenten. Een lezing die informeert en uitnodigt tot uitwisseling en reflectie op de toekomst van taalonderwijs in het mbo.

Marlies Elderenbosch, CINOP-ECBO

Marlies Elderenbosch is adviseur, onderzoeker en projectleider op het gebied van basisvaardigheden, volwasseneneducatie en een leven lang ontwikkelen en werkzaam bij CINOP-ecbo. Vanuit haar werk richt zij zich op vraagstukken rond basisvaardigheden en de versterking van leer- en ontwikkelkansen voor jongeren en volwassenen. Zij heeft ruime ervaring met onderzoek, beleidsontwikkeling en professionaliseringstrajecten binnen het mbo en de volwasseneneducatie. Marlies was o.a. lid van de Expertgroep Nieuwe taaleisen in het mbo, die adviseerde over de vernieuwing van het taalonderwijs en de examinering in het mbo. In haar werk staat de verbinding tussen leren, participatie, vakmanschap en maatschappelijke inclusie centraal.

Ronde 2 (12.00 - 12.30)

Keuze uit:

PRO Taal - Eerlijk en passend beoordelen van (meertalige) beroepstaalvaardigheid

Hoe zorgen we voor eerlijkere beoordeling van taal in het mbo, waarin álle studenten tot hun recht komen? In deze interactieve sessie maak je kennis met PRO-TAAL, een nieuw praktijkgericht onderzoeksproject dat werkt aan toekomstbestendige en inclusieve beoordeling van (meertalige) beroepstaalvaardigheid. We delen de aanleiding, inzichten uit recente ontwikkelingen rond taaleisen en onze aanpak in samenwerking met mbo-partners.

Daarna ga je zelf aan de slag: aan de hand van herkenbare casussen verkennen we samen hoe beoordeling eerlijker kan, welke rol thuishalen daarin kunnen spelen en wat dit vraagt van docenten en mbo-instellingen. Verwacht een dynamische uitwisseling met ruimte voor verschillende perspectieven, vragen en gezamenlijke verkenning!

Cindy Kuiper, Lectoraat Meertaligheid en Onderwijs

Cindy Kuiper is associate lector bij het lectoraat Meertaligheid & Onderwijs van Hogeschool Utrecht. Ze promoveerde in 2018 op een onderzoek naar de inzet van genredidactiek, als vorm van taalgericht vakonderwijs, in het eerste hbo-jaar. Haar onderzoek richt zich onder andere op genredidactiek, (meer)talige competenties in het beroepsonderwijs en geïntegreerd taal- en vakonderwijs. Ze werkt(e) met verschillende mbo-instellingen aan het vormgeven van taalbeleid en het verstevigen van het (meer)talig repertoire van taal- en vakdocenten. Naast haar werkzaamheden bij de hogeschool werkt ze als zelfstandig adviseur vanuit Taalimpact.

Interventies die ervaren effectief bijdragen aan de taalontwikkeling van studenten

Het practoraat Taalondersteuning Nederlandse Taal doet o.a. onderzoek naar interventies die door studenten en docenten worden ervaren als effectief. Wat zijn de succesfactoren en wat is daarvan bruikbaar voor andere onderwijsinstellingen?

Deelnemers bespreken de situatie op hun eigen ROC en verkennen wat zij kunnen meenemen uit de gepresenteerde interventies.

Rita Spithoff, practoraat Taalondersteuning Nederlandse Taal

Rita Spithoff is werkzaam bij ROC Mondriaan als practor Taalondersteuning Nederlandse Taal, waar praktijkgericht onderzoek wordt gedaan naar taalontwikkeling van mbo-studenten. Er wordt gekeken naar succesfactoren van ervaren effectieve taalinterventies, om deze inzichten vervolgens te delen en te verankeren in het mbo. Daarnaast is Rita promovendus Franse taalkunde aan de Universiteit Leiden, waar zij onderzoek doet naar een taalkundig onderwerp in het Frans en de toepasbaarheid daarvan in het mbo.

Ronde 3 (13.45 - 14.15)

Keuze uit:

Verborgen kennisbronnen van (meertalige) studenten in beeld

Meertalige studenten hebben soms al een lange route afgelegd voor ze starten op een mbo-opleiding. Onderweg hebben zij al veel kennis en ervaringen opgedaan, die vaak onbekend en daarmee onbenut blijven in de opleiding. In deze workshop worden eerste inzichten gedeeld vanuit het project 'Verborgene kennisbronnen benutten in internationale schakelklassen en entreeopleidingen' van de HU, HvA, Vonk en Talland College. Samen zoeken we naar manieren om de rijke kennis en ervaringen die studenten in het mbo meebrengen naar de opleiding op een creatieve manier in beeld te krijgen en beter te benutten om het welzijn en leren van studenten te ondersteunen.

Aan de slag! Aan de hand van talentportretten van studenten uit het project gaan we op verkenning. Welke kennisbronnen herken je bij deze studenten? Welke kennisbronnen brengen de studenten in jouw opleiding mee? Hoe kan jij je onderwijs beter laten aansluiten bij deze kennisbronnen?

Jantje Timmerman, Lectoraat Meertaligheid en Onderwijs

Jantje Timmerman is onderzoeker bij lectoraat Meertaligheid en Onderwijs van Hogeschool Utrecht. Zij heeft ruime ervaring in het mbo als onderwijskundige, onderzoeker en practor en werkt op dit moment aan vraagstukken in het mbo rondom het benutten van meertaligheid en funds of knowledge van studenten. Daarnaast doet zij promotieonderzoek naar het voorbereiden van studenten op meertalige beroepssituaties bij de Universiteit van Amsterdam.

Genregericht werken aan lezen en schrijven in het mbo

Hoe combineer je vakmanschap met sterke taalvaardigheid? In deze interactieve workshop maak je kennis met het project Genregericht werken in het mbo, dat in juni 2026 is gestart bij ROC Nijmegen. Binnen dit project wordt op basis van genredidactiek gewerkt aan taalontwikkeling in de beroepscontext. Studenten leren lezen, schrijven, spreken en luisteren aan de hand van beroepsgerichte genres die zij ook in hun toekomstige beroep tegenkomen. Tijdens het project wordt door ECBO en het Expertisecentrum Nederlands onderzoek gedaan. In de workshop word je meegenomen naar de opleiding Handhaver Toezicht en Veiligheid en ervaar je zelf hoe je op basis van genredidactiek kunt werken aan taalontwikkeling binnen een beroepscontext. Tijdens de workshop stel je een proces-verbaal op en voer je een aangiftegesprek. Deze workshop is interessant voor docenten die taalontwikkeling willen verbinden aan de beroepspraktijk. Laat je inspireren en ontdek hoe taalonderwijs en vakmanschap elkaar kunnen versterken.

Priscilla van Wijk, ROC Nijmegen

Priscilla van Wijk is projectleider Taal en docent Nederlands & NT2 bij ROC Nijmegen. Haar expertise ligt op het gebied van taalontwikkeling in de beroepscontext, meertaligheid en docentprofessionalisering in het mbo. Vanuit de overtuiging dat taal de sleutel is tot leren, werken en participeren, zet zij zich in voor krachtig en inclusief taalonderwijs voor alle studenten.

Irene Wolf-Engels

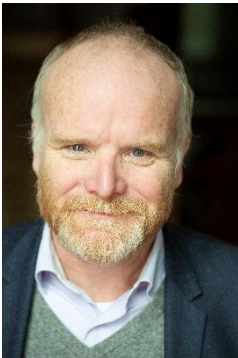

Irene Engels is al ruime tijd werkzaam bij de politie en werkt sinds 2018 als docent beroepstaalvaardigheid op de Politieacademie. Daarnaast is zij sinds 2020 docent Nederlands bij de opleiding Handhaver toezicht en veiligheid van ROC Nijmegen. Haar expertise ligt op het snijvlak van taalontwikkeling en de veiligheidssector. Vanuit de overtuiging dat taallessen betekenisvol moeten zijn en zoveel mogelijk aansluiten bij de beroepspraktijk, zet zij zich in om studenten te motiveren voor het vak Nederlands. Haar doel is om te laten zien en ervaren dat leren leuk is, zodat studenten intrinsiek gemotiveerd raken en echt tot leren komen voor hun toekomstige beroep.

Het kleurenpalet van het Nederlands

Taalvaardig zijn betekent in onze samenleving méér dan alleen maar ‘correct’ kunnen schrijven. Nederlands is meer dan alleen een zaak van goed of fout. Er zijn veel meer soorten van taal – er is niet alleen maar Standaardnederlands, maar ook Hiphopnederlands, Tiktoknederlands, Straatnederlands, Meidennederlands, Lekkerhuisnederlands en nog veel meer. Aandacht aan dat hele palet geeft niet alleen kleur aan de les, maar ook in de beroepspraktijk komen veel studenten allerlei kleuren tegen.

Wat hebben we allemaal voor soorten taal? Hoe gebruiken mensen die om hun identiteit vorm te geven en om allerlei subtiele boodschappen over te brengen? Ik vertel over een onderzoek (‘Wat je zegt ben je zelf’) dat we onlangs deden waarbij we mbo-studenten in allerlei opleidingen zelf een taalexperiment lieten doen: laat een leerling hetzelfde verhaal vertellen in standaardtaal en bijvoorbeeld met een Twents en Marokkaans accent, en laat mensen die verhalen dan online beoordelen. Wat komt daaruit? En wat kregen de studenten hiervan mee?

**Marc van Oostendorp, Radboud
Universiteit**

Marc van Oostendorp is hoogleraar Nederlands aan de Radboud Universiteit in Nijmegen en probeert op allerlei manieren het onderwijs Nederlands op alle mogelijke niveaus te verbeteren.